

Gerd Fredheim
Marianne Trettenes

MERE LÆSNING I FAGENE

Red. Kirsten Jakobsen

LÆRERVEJLEDNING

GYLDENDAL

Lærervejledning til **Mere læsning i fagene**
Gerd Fredheim og Marianne Trettenes

© Gyldendal A/S, København, 2013

Mere lesing i fagene © 2010 GAN Aschehoug, Oslo
Oversat og bearbejdet af Kirsten Jakobsen

Forlagsredaktion: Sara Louise Harbo og Kirsten Buhl
Grafisk tilrettelæggelse: Mette Plesner

www.gyldendal-uddannelse.dk

INDHOLD

Til læreren 4

Bogens formål 5

Bogens opbygning og indhold 6

Stilladsbygning 6

At lære at bruge strategier 6

Forforståelse 6

At organisere viden 7

Refleksion over egen læring 7

Bogens anvendelse 8

Eksempeltekster 8

Fagtekster 8

A. Mål 8

B. Samtale 8

C. Læsefokus 9

D. Læs teksten 9

E. Opgaver 9

F. Jeg har læst 9

De sidste tekster 10

Litteraturliste 11

Til læreren

Elever i dag møder mange tekstudfordringer, som er både omfattende og komplekse. I den første læseundervisning lærer eleverne, at læsningen starter øverst til venstre på siden. Derefter læser de på tværs mod højre, linje for linje. Senere forventes det, at eleverne skal kunne læse sammensatte tekster. Det betyder, at eleverne, ud over at læse teksten, som de er vant til fra den første læseundervisning, også skal kunne hente informationer fra teksten, tolke og forstå tidslinjer, tabeller, figurer, kort, diagrammer og andre elementer, som tekster kan være opbygget af.

Hvilke strategier er det så hensigtsmæssigt, at eleverne kan anvende i mødet med de nye tekstudfordringer? I *Fælles Mål, Undervisningsvejledningen* (2009) defineres en række læsefaglige begreber, bl.a. begrebet *læseforståelsesstrategier*:

“Læseforståelsesstrategi er en mental aktivitet, som læseren sætter i værk for at forstå en tekst før, under og efter læsning. Den gode læser anvender ubevidst en række forståelsesstrategier ved læsning af en tekst: Det kan være at aktivere sin baggrundsviden, at stille spørgsmål til teksten, at anvende sin viden om teksttypen for derved lettere at kunne forstå den sproglige opbygning og koblingerne i teksten.”

Faglig læsning kan beskrives som tilegnelse af viden gennem læsning af tekst. I denne proces har elevens strategibevidsthed afgørende betydning for læringsresultatet. Elevens strategibevidsthed

må også omfatte viden om og erfaring med brug af skrivning som en grundlæggende færdighed. At kunne skrive sig til forståelse og viden er derfor en vigtig del af læringsprocessen.

Mere læsning i fagene er en opfølgning af *Læsning i fagene* (2010). I denne bog vil eleverne møde 16 tekster fra fagene matematik, kristendomskundskab, de naturfaglige fag og historie/samfundsfag. Arbejdet med de forskellige tekster er også her opbygget ud fra principperne:

- **FØR** du læser,
- **MENS** du læser, og
- **EFTER** du har læst.

Mens *Læsning i fagene* havde fokus på strategierne *tankekort* og *kolonnenotat*, møder eleverne i denne bog *ordkort* og *Venn-diagram*. Eleverne vil også igen møde kolonnenotat med fokus på, hvordan dette kan bruges FØR, MENS og EFTER eleverne læser en tekst. Læsning og skrivning går hånd i hånd. Vi betragter skrivning som et hjælpemiddel til at organisere tanker og viden og skabe forståelse i læse- og læringsprocessen.

Bogen afsluttes med kapitlet *De sidste tekster*. Her opsummeres mange af bogens læringsmål gennem forskellige teksttyper og virkemidler. De tilhørende opgaver udfordrer både elevernes faktaviden og refleksion.

Bogens formål

Når eleverne arbejder med *Mere læsning i fagene* er det hensigten, at de skal blive bevidste om, at læsning og skrivning er grundlæggende færdigheder i læringsprocessen. Eleverne skal lære at bruge:

- Kolonnenotat FØR, MENS og EFTER de læser en tekst.
- Venn-diagram for at visualisere ligheder og forskelle.
- Ordkort, når de skal lære nye og vanskelige ord.

Mere læsning i fagene indeholder 18 fagtekster og tre små sluttekster. Bogen tænkes anvendt jævnt fordelt gennem hele skoleåret som et supplement til undervisningen i fagene matematik, kristendomskundskab, de naturfaglige fag og historie/samfundsfag.

Gennem arbejdet med *Mere læsning i fagene* skal eleverne lære, hvordan de kan læse og skrive for at lære, samt hvordan de kan øge deres læseforståelse. Alle tekster har fokus på før-læseaktiviteter, og hvad det kan være gavnligt at gøre, både mens eleven læser, og efter han/hun har læst.

Mere læsning i fagene tager udgangspunkt i flere fag. Da der oftest er flere faglærere, der underviser en klasse, er det derfor hensigtsmæssigt, at det er dansklæreren/klasselæreren, der har ansvaret for at koordinere undervisningen i faglig læsning. Dette er ikke ensbetydende med, at det kun er dansklæreren/klasselæreren, der skal undervise i og bruge denne bog. I *Fælles Mål* lægges der op til, at alle lærere har ansvar for at undervise i læsning og skrivning i deres fag. Læreren, som underviser i faget, kan bruge bogen som et værktøj til faglig læse- og skriveundervisning – i kombination med de ordinære fagbøger, som klassen anvender.

Målgruppen til *Mere læsning i fagene* er elever i 6.-7. klasse, måske i særlig grad overgangen til overbygningen. I denne elevgruppe vil der fortsat være store variationer i elevernes afkodningsfærdigheder, ordforråd og baggrundsviden. Princippet om differentieret undervisning er vigtigt for at kunne inkludere alle elevgrupper, derfor bør læreren vurdere følgende:

- **Afkodningsfærdigheder**

Teksternes sværhedsgrad er ikke differentieret. Derfor er det nødvendigt, at læreren tilpasser brugen af bogen for elever med læsevanskeligheder. Det kan blandt andet gøres gennem brug af digitale oplæsningsværktøjer eller anden hjælp til selve læsningen.

- **Ordforråd**

At lære nye ord er en vigtig del i alle fag, og ordforrådet er afgørende for læseforståelsen. Centrale ord og begreber bør derfor introduceres inden selve arbejdet med det faglige stof, især med henblik på de elever, der har sprogvankeligheder eller en anden sproglig baggrund end dansk.

- **Baggrundsviden**

Alle elever har forskellig baggrundsviden, derfor vil de ofte tolke teksterne i bogen forskelligt. Læreren bør overveje, om der er forkundskaber, som eleverne må have for at kunne forstå, hvad teksterne handler om. Det kan også være nødvendigt, at læreren justerer sit undervisningsoplæg, hvis det viser sig, at en grundlæggende viden mangler hos eleverne.

Bogens opbygning og indhold

Stilladsbygning

Læringsstrategier kan defineres som "bevidste tanker og handlinger, som en person udfører for at nå bestemte mål" (Bråten, 2002). Bråten skelner mellem generelle læringsstrategier og læsestrategier, og disse deles igen op i undergrupperne metakognitive strategier, uddybningsstrategier, organiseringsstrategier og hukommelsesstrategier.

Bogens første del er kapitlet *Introduktion*. Her møder eleverne tre øvetekster. *Tigern – den største kat i junglen* har vi valgt for at vise, hvordan kolonnenotat kan bruges til at give overblik over en tekst, samtidig med at der bliver sat fokus på elevens baggrundsviden. I arbejdet med teksterne *Grævlingen* og *Egernet* skal eleverne lære at bruge et Venn-diagram. Brugen af ordkortet introduceres ved hjælp af eksemplet *LEGO. Mere læsning i fagene* viser, hvordan disse læringsstrategier kan bruges til at udvikle en sammenhængende læse- og læringsproces. Vygotsky fremhæver, at effektiv undervisning har et dialogisk præg. Dette er grundtanken i hans begreb om zonen for nærmeste udvikling: "At barnet som udgangspunkt har brug for støtte igennem dialog med en kompetent person for at kunne løse bestemte problemer. Dette vil sandsynligvis sætte det i stand til at regulere denne type problemløsning selv, dvs. uden behov for nogen dialogisk stilladsning" (Bråten, 1996). Læreren skal fokusere på elevernes forståelse og give dem strategier til at kunne organisere og huske det, de har lært. Derfor skal læreren være bevidst om de fire stadier i læringsprocessen:

1. Introduktion – læreren skal gentagne gange præsentere og demonstrere arbejdsformen trin for trin. Læreren skal fungere som model og demonstrere arbejdsgangen, men eleverne skal også deltage aktivt igennem hele samtalen.
2. Modellering – læreren skal tydeliggøre for eleverne, hvad målet for aktiviteten er, hvad det er vigtigt at være opmærksom på, og hvordan strukturen i arbejdet skal være.
3. Lærerstyret vejledning – eleverne skal prøve at bruge strategierne på samme måde, som læreren viste det under modelleringen. På den måde bliver handlingen gradvist overført til eleverne.
4. Selvstændigt arbejde – eleverne skal bruge tid på at gøre arbejdsformen til eget værktøj.

Lærerens samarbejde med eleverne er en vigtig faktor i udviklingen af Venn-diagram og ordkort. I denne proces er det også særdeles vigtigt, at eleven gentagne gange og i alle fag oplever det nyttige i at bruge kolonnenotat for at få oversigt over og forforståelse af en tekst. Desuden viser vi, hvordan en fagtekst som *Tigern* kan opsummeres gennem brug af kolonnenotat. Der er en gradvis overgang mellem læringsprocessens fire stadier, og det kræver derfor en gradvis selvstændiggørelse hos eleverne.

At lære at bruge strategier

Den anden del af bogen, fagdelen, er opdelt i matematik, kristendomskundskab, de naturfaglige fag og historie/samfundsfag. I hvert fag lægges der vægt på, at eleverne skal lære tre overordnede strategier, som styrker læse- og læringsprocessen:

- forforståelse
- at organisere viden
- refleksion over egen læring.

Forforståelse

Med forforståelse mener vi, elevernes evne til at skabe sig overblik over fagstoffet og kombinere det med, hvad de i forvejen ved om emnet (baggrundsviden). Mange elever tager ofte fat på læsningen uden først at have fokuseret på den baggrundsviden, de måske har om emnet. En af de faktorer, som adskiller bevidste læsere fra ikke helt så bevidste læsere, er evnen til at aktivere deres baggrundsviden. Eleverne fremmer læseforståelsen gennem kobling af ny information fra teksten med egen baggrundsviden. Alle erfaringer, tilegnet både i og uden for skoletiden, påvirker elevernes forforståelse.

Gennem lærerens undervisning og modellering må eleverne erfare, at det er nemmere at tilegne sig ny viden, når denne kobles sammen med tidligere viden.

At organisere viden

“Eleverne forstår og husker ideer bedre, når de må omforme ideen fra én form til en anden. Det er tydeligt i denne omformningsproces, at forfatterens ideer bliver læserens ideer, og dette gør dem lettere at huske ” (Pearson og Fielding, 1991).

I *Fælles Mål* for dansk bruges udtrykket “læseteknik” om “en metode, læseren kan anvende i sin læsning for at tilgodese forskellige læseformål. En af disse er at opstille vigtige informationer fra teksten i grafiske modeller for at skabe sig overblik over sammenhænge i teksten.” Forskellige organiseringsstrategier har vist dokumenteret effekt i læringsprocessen (Elstad og Turmo, 2006). Den dygtige læser vurderer formålet med læsningen, skaber sig overblik over lærestoffet og aktiverer sin baggrundsviden. Samtalen (lærings samtalen) skal forberede eleverne på at forstå det, de skal læse. Det er derfor vigtigt, at eleverne gennem denne samtale erfarer fordelene ved at have fokus på strukturelle virkemidler som:

- overskrift og underoverskrift
- billeder, illustrationer, tabeller og figurer
- indholdsfortegnelse
- faktabokse
- fodnoter
- tekst til billeder, illustrationer,
- tabeller og figurer.

Fakta- og refleksionsspørgsmål

Traditionelt har det været faktaspørgsmål, der har præget opgaverne i skolens lærebøger. Der er imidlertid sket et fokusskift fra krav om reproduktion til

krav om at forstå, huske og reflektere over viden. I bogen *At læse for at lære – en praksisbog i læringsstrategier* (Fredheim, 2011) omtales strategien FoSS (Forholdet Spørgsmål – Svar). Denne strategi bevidstgør eleverne om, at der findes to hovedtyper af spørgsmål inden for kategorierne fakta og refleksion. I *Mere læsning i fagene* er der lagt stor vægt på, at opgaverne i punkt C, Læsefokus, indeholder spørgsmål fra begge kategorier. Desuden har de tre sluttekster hovedvægten på refleksionsspørgsmål. Erfaringsmæssigt fungerer det godt at gøre eleverne bevidste om, at “tænkespørgsmål” betyder, at kun dele af svaret ligger i teksten. Resten af svaret må de finde i deres egne hoveder. Tænkespørgsmål kan også betyde, at svaret *kun* findes i elevens hoved.

Refleksion over egen læring

Refleksion over egen læring handler om, at eleven overvåger sin egen læringsproces, det vil sige, at han/hun er sig bevidst, *hvad* han/hun skal lære, *hvordan* han/hun lærer, og *hvorfor* han/hun har lært/ikke har lært. Gennem systematisk undervisning – over tid og i alle fag – skal eleven bevidstgøres om og opleve fordelene ved at planlægge, overvåge og vurdere egen læring.

Mere læsning i fagene bygger på et socialkonstruktivistisk læringssyn, som har sit udspring i Piaget (1954) og Vygotsky (1978). Man kan sammenfatte dette læringssyn i fem punkter:

- Læring opstår ikke af sig selv.
- Læring forudsætter arbejde.
- Det er vigtigt at arbejde ud fra tydelige læringsmål.
- I læringsprocessen er det vigtigt med struktur, oversigt og forenkling.
- Læring sker i samspil med omgivelserne, hvor kompetente andre er vigtige for at udvikle elevernes allerede eksisterende viden.

Bogens anvendelse

Eksempeltekster

Bogens første del viser, hvordan eleverne kan lære at øge egen forståelse gennem brug af ordkort og Venn-diagram. Her bliver eleverne også gjort bekendt med brug af kolonnenotat igennem hele læringsprocessen, det vil sige, fra de skaffer sig overblik over teksten, til de afslutningsvis evaluerer eget læringsudbytte. Eleverne har brug for at kende indholdet i strategierne og at vide, hvornår det er hensigtsmæssigt at bruge dem, sådan at de selv kan tage dem i brug i bogens faglige del.

Bogens første del indeholder teksten *Tigeren – den største kat i junglen*. Her har vi ikke lavet en øveopgave, da vi tænker, at læreren gennemgår denne tekst sammen med eleverne. Når ordkortet skal præsenteres, gør vi det gennem eksemplet *LEGO*. Som øveopgave har vi foreslået *Asien*. Venn-diagrammet modelleres gennem to elever i overbygningen. Hver elev præsenteres i en lille tekst for efterfølgende at blive sammenlignet i et Venn-diagram. Vi tænker, at læreren bruger disse to enkle tekster til at introducere og modellere brug af Venn-diagrammet. De to tekster ligner hinanden både indholdsmæssigt og layoutmæssigt. Vores erfaringer fra klasseværelset er, at eleverne synes, det er svært at bruge Venn-diagrammet i forhold til bedste venner eller familiemedlemmer. For at vise Venn-diagrammets brug i faglig sammenhæng har vi medtaget teksterne *Grævlingen* og *Egernet*.

Fagtekster

Bogens anden del består af 16 fagtekster. Hver tekst er på to sider – opgaveside til venstre og tekstsider til højre. I hvert fag er opgavesiderne inddelt i tre felter: Opgaver, som skal laves, FØR, MENS og EFTER eleverne læser. De tre felter har hver sin farve. Forfatterne har bevidst præsenteret opgaverne før selve teksten for at fokusere på betydningen af forlæseaktiviteterne.

- **Mål**

Vi mener, det er vigtigt, at eleverne ved, hvad de skal lære ved at arbejde med teksten. Målene dækker tekstkundskab, fagkundskab og strategilæring. Læreren og klassen må gennemgå disse i fællesskab, og læreren må få eleverne til at forklare med egne ord, hvad det er, de skal arbejde videre med efter at have arbejdet med dette tekstopslag. På den måde hjælper vi eleverne med at målrette og motivere egen arbejdsindsats.

- **Samtale**

Denne del af arbejdet bør foregå i fællesskab i klassen. Gennem dialog grundlægges elevernes fundament for forståelse, og det, som kommer frem i denne fase, skal bringes med videre i elevernes læsning. Eleverne har brug for hjælp fra læreren og andre elever for at aktivere baggrundsviden og få oversigt over lærestoffet. Vores erfaring er, at jo større vægt, læreren lægger på at skabe oversigt og bringe elevernes erfaringer i spil, jo bedre bliver grundlaget for at skabe forståelse hos eleven. Eleverne vil opleve mestring, hvilket øger motivationen. Samtalen bliver på denne måde en læringsfremmende aktivitet. Brainstorming er et kendt begreb, og at begynde et nyt tema med brainstorming vil betyde, at den viden, eleverne har om et tema fra tidligere, vil blive noteret på tavlen og/eller i arbejdsbogen. Dette kan også ske individuelt, ved at eleverne noterer stikord i arbejdsbogen om det, de tror, de ved, før undervisningen starter. Uanset hvilken strategi der vælges, så er hensigten den samme: at sammenkoble ny viden med tidligere viden. Den nye information må integreres i læserens forforståelse og forstås ud fra denne.

- **Læsefokus**

For at få eleverne til at være opmærksomme, mens de læser, må læreren sørge for, at den aktivering af elevernes forståelsesgrundlag, som fandt sted i samtalen, bringes ind i selve læseprocessen. Når elevernes forforståelse knyttes sammen med spørgsmålene til teksten, vil eleverne få et læseformål og fokus for læsningen, før selve læsningen finder sted. Vi mener, at det vigtigste i faglig læsning er, at eleverne lærer at læse med spørgsmål eller problemstillinger i tankerne.

- **Læs teksten**

Selve læsningen kan foregå individuelt, gruppevis eller klassevis. Det kan foregå som stillelæsning eller frivillig højtlesning (evt. med it-støtte).

- **Opgaver**

Opgaverne skal øge elevernes forståelse af det, de har læst, ved at de sætter egne ord på det. Opgaverne skal også styrke elevernes viden om tekster, brug af strategier og fagkundskab.

De to første opgaver i alle tekster indeholder elementer, hvor eleverne bliver udfordret til at bruge tankekort og kolonnenotat på egen hånd og at svare på de spørgsmål, som de skulle tænke over, mens de læste fagteksten. De to næste opgaver varierer fra tekst til tekst, men vi har lagt vægt på at udfordre både højre og venstre hjernehalvdel ved, at eleverne skal skabe og tegne ikke-kontinuerlige tekster tilsvarende dem, de lige har læst. Mange af opgaverne er tilrettelagt efter, at eleverne kan arbejde parvis, men der kan også arbejdes individuelt med dem.

I forhold til forgængerens, *Læsning i fagene*, har vi i denne bog lagt mere vægt på fagterminologi og metodebrug, som for eksempel kildehenvisninger og hypoteser.

Vi vil anbefale, at opgaverne besvares skriftligt, fordi det vil give både eleverne og læreren indsigt i, om forståelsen af teksten er god. Skriftlighed stiller større krav til elevens forståelse, fordi det tænkte må omformes til det skrevne. Her må den enkelte lærer selv skønne og veksle

mellem det mundtlige og det skriftlige afhængig af elevgruppens forudsætninger. For enkelte elever kan en høj grad af skriftlighed være en udfordring, og da kan arbejdet støttes med brug af it-støtteværktøjer som fx skriveskabeloner, stavekontrol eller ordprædiktionsprogrammer.

- **Jeg har læst**

Vi mener, det er vigtigt, at eleverne reflekterer over det, de fik ud af at læse og arbejde med teksten, og over, hvad de lærte af selve arbejds måden. Det er netop det, som er hensigten med organiseringsstrategierne, at det skal blive lettere for eleverne at nå målene med læsningen, hvad enten det er at finde information i et diagram, at forstå forklaringen i fodnoten osv. Der er intet formål med at fokusere på og lære om strukturelle virkemidler, hvis det ikke øger elevens læringsudbytte. Derfor er det vigtigt, at eleverne udtrykker, hvad de har fundet ud af eller forstået ved at læse teksten eller ved at have organiseret stoffet på en bestemt måde. Her har de mulighed for at knytte strategibrug og egen læring sammen, og de kan reflektere over eget læseudbytte og egen forståelse. Derfor er det også vigtigt at gennemføre en opfølgende samtale efter læsningen, når eleverne selv skal reflektere over egen læring. Denne samtale bør ske i fællesskab med resten af klassen, sådan at den kan være en forlængelse af den samtale op, som klassen havde før læsningen. Spørgsmål i denne samtale bør være lærerstyrede, men samtidig meget åbne. Der kan for eksempel spørges om:

- "Hvorfor, tror I, at vi bliver bedt om at læse billedet/tabellen/faktaboksen/teksten under diagrammet, før vi læser teksten?"
- "Hvorfor, tror I, at vi skulle lægge mærke til fodnoten/faktaboksen/teksten under tabellen, før vi læste teksten?"
- "Samtalen forberedte jer til at læse. Hvordan oplevede I læsningen efter først at have læst spørgsmål til teksten?"

Vi opfordrer læreren til at føre samtalerne med eleverne uden at stille spørgsmålstejn ved deres svar. I forbindelse med refleksion er det vigtigt,

at eleverne kan bidrage med egne tanker, uden at de skal bekymre sig om, hvorvidt svaret er rigtigt. Bed eleverne om at nævne ting, som kan synliggøre deres forståelse og faglige læringsudbytte. Som lærer kan du for eksempel sige:

- "Nævn nogle ting, som du mener, det er vigtigt at gøre, når du ser denne tekst/opgave."
- "Fortæl mig, hvordan du vil læse denne tabel."
- "Gengiv med egne ord, hvad du mener, der er vigtigt i denne tekst."

For at imødekomme elevernes forskellige måder at lære på er det vigtigt med variation i metodevalg, når viden skal opsummeres. Brainstorming fungerer ved starten af et tema, men strategien fungerer også godt, når eleverne skal opsummere, hvad de har lært. Samtalen repræsenterer den mundtlige variant, mens brainstorming – enten på tavlen eller i arbejdsbogen – tilgodeser den visuelle del af elevgruppen.

Elevernes tilbagemeldinger i denne sidste samtale vil synliggøre behovet for eventuelt at fokusere yderligere på de strukturelle virkemidler eller elevernes forståelsesgrundlag. Hensigten er at øge elevens forståelse af, hvad teksterne

handler om gennem en struktureret og systematisk læseundervisning i fagene.

De sidste tekster

Slutteksterne skal repræsentere et element af kvalitetssikring, idet lærerne og eleverne i fællesskab kan vurdere, om den regelmæssige undervisning i faglig læsning har fungeret efter hensigten. Slutteksterne repræsenterer også mange af de læsetekniske udfordringer, som eleverne møder i lærebøger, opslagsværker, nationale prøver og i anden faglitteratur.

Der er lagt op til en dialogbaseret begyndelse på arbejdet med slutteksterne. Det betyder, at lærer og elever tager fat på teksten i fællesskab. Efter elevernes individuelle arbejde, er der igen lagt op til et fælles refleksionsarbejde i klassen.

På denne måde kan arbejdet med slutteksterne synliggøre elevernes udbytte af læsning af forskellige teksttyper i forskellige fag og deres evne til at skelne mellem fakta- og refleksions spørgsmål. Resultatet af arbejdet med slutteksterne kan give en indikation af, hvad det er behov for at arbejde videre med.

Litteraturliste

Andersen, Michael Wahl: *Matematiske billeder, sprog og læsning*, Dafolo 2008

Arnbak, Elisabeth: *Faglig læsning – fra læseproces til læreproces*, Gyldendal 2003

Bråten, Ivar (red.): *Læseforståelse – Læsning i videnssamfundet – teori og praksis*, Klim 2008

Fredheim, Gerd: *At læse for at lære. En praksisbog i læringsstrategier*, Gyldendal 2006

Fælles Mål 2009:

- Faghæfte 1: Dansk, s. 38 - 44
- Faghæfte 22: Matematik, s. 65 - 66
- Faghæfte 13: Natur/teknik, s. 46 - 47
- Faghæfte 4: Historie, s. 34

Undervisningsministeriet 2009

Kamp, Anne Risum og Jespersen, Lone Skafte: *Faglig Læsning i fagene*, Akademisk Forlag 2010

Kamstrup, Dorte og Panfil, Ane: *Skal vi læse om regnorme og solsystemet i dansk?
Om faglig læsning i danskfaget*, Dafolo 2010

Maagerø, Eva og Tønnesen Elise Seip, (red): *At læse i alle fag*, Klim 2009

“Om læseforståelse”. Temanummer i *Viden om læsning nr. 2*, Nationalt Videncenter for Læsning 2007